ईश्वर एक हुनुहुन्छ, सत्य एक हो

ईश्वरीय इच्छा, स्वतन्त्र इच्छा र ब्रह्माण्डीय व्यवस्थाको बुझाइ

बापूजी दशरथभाई पटेलको शिक्षामा आधारित

बापूजी दशरथभाई पटेल

परमशान्ति

विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

(God is One, Truth is One — नेपाली संस्करण)

प्रकाशक

विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

अहमदाबाद आश्रमको ठेगाना

Vishwa Parivartak Ishwariya Vidhyalay c/o Paramshanti Bhawan Chenpur, Near Chenpur Bus Stand New Ranip Road Ahmedabad, Gujarat – 382470

सर्वाधिकार © २०२६ विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय सर्वाधिकार सुरक्षित। अनुमतिबिना यसको कुनै पनि भाग छाप्न वा नक्कल गर्न पाइने छैन।

"ज्ञान दान महा दान"

(ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो)

सबैसँग जति सकिन्छ त्यति बाँड्नुहोस्।

— बापूजी दशरथभाई पटेल

अस्वीकरण / सामग्रीको स्रोत

यो पुस्तक बापूजी दशरथभाई पटेलका आध्यात्मिक प्रवचनहरूबाट प्रेरित भएर विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालयको परमशान्ति टोलीले आफैं जम्मा गरेको, सम्पादन गरेको र प्रकाशन गरेको हो। कुन कुरा राख्ने, कसरी बुझाउने, कुन शब्द छान्ने र कसरी प्रस्तुत गर्ने — यी सबै कुरा पूरै परमशान्ति टोलीको काम र जिम्मेवारी हो। बापूजीले यो पुस्तक आफैं लेख्नुभएको, जाँच्नुभएको वा स्वीकृत गर्नुभएको छैन, र यसभित्रका कुराहरूको सम्पादकीय, कानुनी वा प्रकाशकीय जिम्मेवारी उहाँको छैन।

AI को प्रयोग: यस पुस्तकको आध्यात्मिक सार AI ले बनाएको होइन। AI उपकरणहरू व्याकरण मिलाउन, कुरा स्पष्ट पार्न र ढाँचा मिलाउन मात्र प्रयोग गरिएका हुन्। सम्पादनको पूरा जिम्मेवारी परमशान्ति टोलीको हो।

कानुनी अस्वीकरण: यी कुराहरू केवल आध्यात्मिक र जानकारीका लागि, असल नियतले बाँडिएका हुन्। यी चिकित्सकीय, कानुनी, आर्थिक वा मनोवैज्ञानिक सल्लाह होइनन्। यसलाई कसरी बुझ्ने र यसअनुसार के गर्ने भन्ने कुराको पूरा जिम्मेवारी पाठक आफैंको हुनेछ। यस पुस्तकको प्रयोगबाट हुने कुनै पनि परिणामका लागि बापूजी, परमशान्ति टोली वा विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय कोही पनि जिम्मेवार हुने छैनन्।

सबै आस्थाप्रति सम्मान: यो पुस्तक केवल आध्यात्मिक उन्नतिका लागि हो। यो कुनै पनि धर्म, आस्था, जात, समुदाय, देश, सरकार, लिङ्ग, वंश, परम्परा, संस्था वा व्यक्ति — जीवित वा बितिसकेका — का विरुद्ध लेखिएको होइन, न त तिनको आलोचना गर्ने वा तिनलाई चोट पुऱ्याउने उद्देश्य नै राख्छ। सबै मार्ग र सबै आस्थाहरूको गहिरो सम्मान गरिन्छ।

कुनै सम्बन्ध छैन: यो पुस्तक विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय (परमशान्ति) ले आफैं प्रकाशित गरेको हो। यो अरू कुनै पनि संस्था वा निकायसँग जोडिएको छैन, तिनको समर्थन पाएको छैन, न त तिनको प्रतिनिधित्व नै गर्छ।

बापूजीको परिचय

बापूजी (पूरा नाम: बापूजी दशरथभाई पटेल, जसलाई युवा पुस्ताले मायाले "दादाजी" पनि भन्छन्) को जन्म सन् १९५६ मा गुजरातको मेहसाणा जिल्लाको अखज नामक सानो गाउँमा भएको थियो। तर उहाँको बाल्यकाल मेहसाणा जिल्लाकै अम्बासन नामक अर्को गाउँमा बित्यो।

जीवनको सुरुको कालमा उहाँ धेरै सफल वकिल हुनुहुन्थ्यो। पछि उहाँले आफ्नो जीवन परम आध्यात्मिक सत्यलाई आफैं अनुभव गर्न र मानिसहरूको भलाइका लागि यो दिव्य ज्ञान अगाडि ल्याउनमा लगाउनुभयो। आज यो परम ज्ञान सच्चा साधकहरूका लागि आफ्नो अन्तिम गन्तव्यसम्म पुग्ने बाटो देखाउने बत्ती बनेको छ। पृथ्वीका आत्माहरूलाई आफ्नो मूल घर फर्कने बाटो देखाउने यो परम आध्यात्मिक ज्ञान अहिलेको समयमा आउनु नै सबैभन्दा ठूलो दिव्य शक्तिको आशीर्वाद हो।

धेरै गरिब परिवारमा हुर्केर र कठिन परिस्थितिहरू झेल्दाझेल्दै पनि बापूजीमा यो दुःख र पीडाले भरिएको संसारलाई अझ राम्रो ठाउँ बनाउने गहिरो चाहना थियो। छ वर्षको सानै उमेरमा उहाँले बारम्बार ईश्वरलाई सोध्नुभयो — मानिसहरूको दुःख देखेर पनि ईश्वर किन चुप बस्नुहुन्छ? मानव दुःखको अन्त्य गर्ने यही बलियो चाहनाले नै उहाँलाई जीवनको पछिल्लो चरणमा आध्यात्मिकताको सबैभन्दा माथिल्लो स्तरमा पुऱ्यायो।

बाल्यकालमै बापूजी आफ्नो सुख–सुविधाको वास्ता नगरी घण्टौंसम्म खेतमा एक्लै बस्नुहुन्थ्यो। गरिबीका कारण उहाँ जुत्ता–चप्पलबिना खाली खुट्टा हिँड्नुहुन्थ्यो र प्रायः काँडाले घोचिनुहुन्थ्यो। धेरैपटक उहाँ खेतमा अबेरसम्म बस्नुहुन्थ्यो र घर फर्कने बाटोमा सूक्ष्म जगतका (आँखाले नदेखिने संसारका) जीवहरूसँग भेट हुन्थ्यो। यी अनुभवहरूले सूक्ष्म जगतका आत्माहरूसँग कुरा गर्ने उहाँको रुचि जगाए।

बापूजी सानै उमेरदेखि साहसी हुनुहुन्थ्यो, र यही साहसले उहाँलाई धेरै अप्ठ्याराहरू पार गर्न मद्दत गऱ्यो। चार्टर्ड एकाउन्टेन्सी (CA) को पढाइसँगसँगै उहाँले आफ्नो खर्च चलाउन

ट्युसन कक्षाहरू पढाउनुभयो। पछि उहाँले कानुनमा स्नातक (LLB) पूरा गर्नुभयो र अहमदाबादका एक प्रसिद्ध वकिल बन्नुभयो।

सन् १९९७ मा उहाँले दुःख र अव्यवस्थाले भरिएको यस मृत्युलोकलाई अमरत्वको शाश्वत दिव्य संसारमा बदल्ने मिसनका साथ अहमदाबादको चेनपुरमा विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय नामक आध्यात्मिक संस्था खोल्नुभयो। "माँ" भनेर प्रेमले चिनिने श्रीमती सुषमा टण्डनले यस महान् दिव्य मिसनमा बापूजीसँगै काम गर्नुभयो।

यस मिसनलाई पूरा गर्न बापूजीले आफ्नो सबै साधन र सम्पत्ति यही दिव्य उद्देश्यमा लगाएर नथाकी मेहनत गर्नुभयो। त्यस बेला उहाँ आराम नगरी लगातार १८ घण्टासम्म आध्यात्मिक प्रवचन दिनुहुन्थ्यो। यी प्रवचनहरूमा उहाँले दिव्य ज्ञानका सबैभन्दा माथिल्ला तहहरू बुझाउनुभयो — जुन उहाँले अतिचेतन अवस्थामा (साधारण चेतनाभन्दा माथिको अवस्थामा) गहिरो ध्यान र दिव्य दृष्टिबाट आफैं देख्नुभएको र अनुभव गर्नुभएको थियो। यो ज्ञान साधारण मानव मनको कल्पनाभन्दा धेरै पर छ।

बापूजीका शिक्षाहरूमा धेरै विषय समेटिएका छन् — विभिन्न तहका दिव्य सिर्जनहारहरूका प्रकारहरू; हाम्रो सौरमण्डल, आकाशगंगा र युनिभर्स कसरी बने; र सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण — मल्टिभर्स र त्यसभन्दा परका सत्यहरूको अलौकिक ज्ञान। उहाँको ज्ञान धेरै गहिरो छ र यो "बेहदका आत्माहरू" भनिने उच्च स्तरका साधकहरूका लागि हो। बापूजीका अनुसार यी बेहदका आत्माहरूले नै यस मृत्युलोकलाई शाश्वत दिव्य लोकमा बदल्ने मुख्य भूमिका खेल्नेछन्।

हाल बापूजी लामो समयसम्म गहिरो ध्यान र समाधिमा लीन रहनुहुन्छ। उहाँ अतिचेतन अवस्थामा आफ्नो अलौकिक मिसनमा लगातार लीन रहनुभएकाले कसैसँग भेट्नुहुन्न।

विषयसूची

प्रकाशक 2
अस्वीकरण / सामग्रीको स्रोत 3
बापूजीको परिचय 4
प्रस्तावना 7
मूल प्रवचनबारे टिप्पणी 8
अध्याय १ — आम विश्वास — के सबै कुरा ईश्वरको इच्छा हो? 9
अध्याय २ — भक्ति मार्गले के सिकाउँछ 10
अध्याय ३ — स्वतन्त्र इच्छा र कर्म बन्धन 11
अध्याय ४ — सिर्जना र विनाशको चक्र 13
अध्याय ५ — पहिल्यै तय भएको समयतालिका 15
अध्याय ६ — प्रलयहरूको चक्र 17
अध्याय ७ — ईश्वर किन तानाशाह हुनुहुन्न 19
अध्याय ८ — मानिसको स्वतन्त्रता र हस्तक्षेप नगर्नुहुने ईश्वर 21
अध्याय ९ — ज्ञान मार्ग — मुक्तिको बाटो 23
शब्दावली 25
आगामी चलचित्र 31
हामीसँग जोडिनुहोस् 32
परमशान्ति पुस्तक पुस्तकालय 34
परमशान्ति पुस्तक शृंखला 38

प्रस्तावना

"ज्ञान दान महा दान"

(ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो)

सबैसँग जति सकिन्छ त्यति बाँड्नुहोस्।

— बापूजी दशरथभाई पटेल

यो पुस्तकले आध्यात्मिक जीवनका सबैभन्दा मूल र धेरै गलत बुझिएका प्रश्नहरूमध्ये एउटा प्रश्नबारे कुरा गर्छ: के ईश्वर तानाशाह हुनुहुन्छ? के सबै कुरा ईश्वरको इच्छाले मात्र हुन्छ, कि आत्माको आफ्नै स्वतन्त्र इच्छा पनि हुन्छ?

यस प्रवचनमा बापूजी दशरथभाई पटेल भक्ति मार्गमा पाइने बुझाइ र साँचो ज्ञान मार्गमा पाइने बुझाइबीच स्पष्ट भेद देखाउनुहुन्छ। सिर्जना र प्रलयका ब्रह्माण्डीय चक्रहरू ईश्वरको मनपरी हस्तक्षेपले होइन, पहिल्यै तय भएका समयतालिकाहरूअनुसार कसरी चल्छन् भनेर उहाँ बुझाउनुहुन्छ। उहाँ यो पनि प्रकट गर्नुहुन्छ कि हरेक आत्माको स्वतन्त्र इच्छा हुन्छ, र कर्म बन्धन ईश्वरको नियन्त्रणबाट होइन, आत्माको आफ्नै छनोटबाट पैदा हुन्छ।

ब्रह्म ज्ञानको नजरले बापूजी पूरा ब्रह्माण्डीय चक्र बुझाउनुहुन्छ — सौरमण्डलको उत्पत्तिदेखि त्यसको प्रलयसम्म — र आंशिक प्रलयदेखि सबैभन्दा ठूलो प्रलयसम्म विनाशको हरेक चरण समेट्नुहुन्छ। यी शिक्षाहरूको उद्देश्य साधकलाई अलमलबाट मुक्त गर्नु र परम ईश्वरको साँचो स्वरूप स्पष्टसँग देखाउनु हो।

मूल प्रवचनबारे टिप्पणी

यस पुस्तकको सामग्री बापूजी दशरथभाई पटेलले हिन्दी भाषामा दिनुभएको एउटा आध्यात्मिक प्रवचनबाट लिइएको हो, जुन सुरुमा परमशान्ति युट्युब च्यानलमा बाँडिएको थियो। बापूजीका मूल शिक्षाहरूको पूरा शुद्धता र सच्चाइ जोगाउँदै यो प्रवचनलाई ध्यान दिएर अनुवाद गरिएको छ, सुधारिएको छ र यस पुस्तकको ढाँचामा मिलाइएको छ।

पूरा अनुभवका लागि पाठकहरूलाई मूल प्रवचन सुन्न अनुरोध गरिन्छ।

अध्याय

१

आम विश्वास — के सबै कुरा ईश्वरको इच्छा हो?

ब्रह्मज्ञानीले पूरै ब्रह्माण्डीय व्यवस्था, अर्थात् ब्रह्माण्ड, यसको उत्पत्तिदेखि प्रलयसम्म पूरा स्पष्टता र ठ्याक्कै सही ढंगले बुझाउँछ।

मानिसहरू प्रायः ईश्वरलाई यस्तो रूपमा बुझ्छन् कि उहाँकै इच्छाले सबै कुरा हुन्छ। तिनीहरूको विश्वास छ कि उहाँको इच्छाबिना एउटा पात पनि हल्लिँदैन, र सबै कुरा उहाँले नै चलाउनुहुन्छ। कसैको मृत्यु हुँदा प्रायः त्यसलाई ईश्वरको इच्छा भनिन्छ। कुनै विपत्ति आइपर्दा पनि फेरि त्यसको कारण ईश्वरलाई नै ठानिन्छ। तर केही राम्रो हुँदा भने मानिसहरू कमै मात्र त्यसको श्रेय ईश्वरलाई दिन्छन्।

यी विचारहरूको जरा भक्ति मार्गमा छ। "ईश्वरको इच्छा" वा "ईश्वरले जे चाहनुहुन्छ" जस्ता भनाइहरू भक्तिको भाषा हुन्। तर ज्ञान मार्गले कुरालाई फरक तरिकाले हेर्छ।

अनुभूति पाएको आत्मा — ब्रह्मज्ञानी, अर्थात् परम ज्ञान भएको आत्मा — कुरालाई यसरी हेर्दैन। ब्रह्मज्ञानीले पूरै ब्रह्माण्डीय व्यवस्था, अर्थात् ब्रह्माण्ड, यसको उत्पत्तिदेखि प्रलयसम्म पूरा स्पष्टता र ठ्याक्कै सही ढंगले बुझाउँछ।

> "भक्ति मार्गमा हुनेहरूले ईश्वरलाई सबै घटनाको सोझो कारण ठान्छन्। तर ज्ञान मार्गबाट धेरै गहिरो र अझ सही बुझाइ आउँछ।"
>
> — बापूजी

अध्याय

२

भक्ति मार्गले के सिकाउँछ

नैतिक पतनको समयमा ईश्वर अवश्य अवतार लिनुहुन्छ।

भक्ति मार्गमा हुनेहरू विश्वास गर्छन् कि जब चार युग — सत्ययुग (सुनौलो युग वा सत्यको युग); त्रेतायुग (चाँदीको युग वा तीन सद्गुणको युग); द्वापरयुग (काँसको युग वा दुई सद्गुणको युग); र कलियुग (फलामको युग वा कलहको युग) — सकिन्छन्, र जब नैतिक पतनको समय आउँछ, तब ईश्वरले विनाश ल्याउनुहुन्छ।

भगवान् विष्णु अवतार लिएर असुरहरूको नाश गर्नुहुन्छ भनिन्छ। यो विश्वास केही हदसम्म साँचो हो। नैतिक पतनको समयमा ईश्वर अवश्य अवतार लिनुहुन्छ। गीतामा भनिएको छ:

भगवद्गीता (अध्याय ४, श्लोक ७) मा भनिएझैं, जब–जब धर्म घट्छ र अधर्म बढ्छ, तब–तब ब्रह्माण्डीय सन्तुलन फेरि कायम गर्न ईश्वर रूप लिएर प्रकट हुनुहुन्छ।

यो साँचो हो। तर यहाँ अझ गहिरो प्रश्न उठ्छ: के ब्रह्माण्डीय प्रलयका सबै प्रकार — आंशिक प्रलय (अर्ध प्रलय), पूरा प्रलय, समयले ल्याउने प्रलय (काल प्रलय), महान् समयको प्रलय (महाकाल प्रलय) र सबैभन्दा ठूलो प्रलय — ईश्वरको इच्छाले मात्र हुन्छन्, कि तिनलाई चलाउने कुनै अझ गहिरो ब्रह्माण्डीय नियम छ?

ज्ञानको साँचो साधकले यस्ता घटनाको पछाडिको कारण के हो र तिनलाई कसले चलाउँछ भनेर प्रश्न गर्छ। यहीँ आएर ब्रह्मको ज्ञान — ब्रह्म ज्ञान — नभई हुँदैन। यसले ब्रह्माण्डीय व्यवस्थाको पूरा चक्र, सुरुदेखि अन्त्यसम्म, खोलेर देखाउँछ, र जोसँग यो ज्ञान छ, उसले मात्र सत्यलाई पूरा बुझ्न सक्छ।

अध्याय

३

स्वतन्त्र इच्छा र कर्म बन्धन

ब्रह्म ज्ञान, अर्थात् ब्रह्मको ज्ञान — निराकार, अनन्त र शाश्वत ब्रह्माण्डीय सत्य — पाएपछि अहं ब्रह्मास्मि, अर्थात् "म ब्रह्म हुँ" भन्ने अनुभूति हुन्छ।

ज्ञानअनुसार हरेक आत्मासँग स्वतन्त्र इच्छा हुन्छ। हरेक आत्माले आफ्नै इच्छाअनुसार कर्म गर्छ, र आफ्नै इच्छाले आत्मा कर्म बन्धनमा फस्छ। यसबाट कर्मको हिसाब बन्छ, र त्यसले गर्दा सुख र दुःखको अनुभव हुन्छ। राम्रो कर्म गर्नेहरू आनन्द भोग्न स्वर्ग वा स्वर्गलोकजस्ता माथिल्ला लोकमा चढ्छन्।

भक्ति मार्गअनुसार मुक्ति (मोक्ष) आफ्नो सम्झना कसमा केन्द्रित छ भन्ने कुरामा भर पर्छ — खास गरी मृत्युको बेलामा। भगवान् विष्णुलाई सम्झने भक्तले विष्णुपुरी पाउँछ भन्ने मानिन्छ; भगवान् शिवलाई सम्झने भने शिवपुरी पुग्छ।

ब्रह्म ज्ञान, अर्थात् ब्रह्मको ज्ञान — निराकार, अनन्त र शाश्वत ब्रह्माण्डीय सत्य — पाएपछि अहं ब्रह्मास्मि, अर्थात् "म ब्रह्म हुँ" भन्ने अनुभूति हुन्छ। यस अनुभूतिबाट आत्मा दिव्य सारसँग जोडिन्छ र ब्रह्मलोक पुग्छ, जसलाई परमधाम मानिन्छ।

> "हरेक आत्माले आफ्नै इच्छाअनुसार कर्म गर्छ। आफ्नै इच्छाले आत्मा कर्म बन्धनमा फस्छ। ईश्वर मानिसको कर्ममा हस्तक्षेप गर्नुहुन्न।"
>
> — बापूजी

अध्याय

४

सिर्जना र विनाशको चक्र

देवताहरूले धेरै सिर्जना गर्दै जाँदा तिनीहरू बिस्तारै तल झर्दै र बिग्रिँदै जान्छन्, र अन्त्यमा मानिसमा बदलिन्छन्।

चार युगको समयमा देवताहरू र असुरहरूबीच घनघोर युद्धहरू हुन्छन्। यसलाई देवासुर संग्राम भनिन्छ। यसै क्रममा संसारमा बिस्तारै अज्ञान र अशुद्धता छाउँदै जान्छ।

सत्ययुगमा संसार सत्त्वले, अर्थात् शुद्धता र सद्भावको तत्त्वले चल्छ। त्रेता र द्वापरयुगमा रजस्, जसले क्रियाशीलता र आवेग जनाउँछ, मुख्य बन्छ। कलियुगमा तमस् — अज्ञान र जडताको शक्ति — हावी हुन्छ। कलियुग अगाडि बढ्दै जाँदा अज्ञान मात्र गहिरिँदैन, जनसंख्या पनि धेरै बढ्छ। यस्तो अवस्थामा पूरा प्रलय टार्ने नसकिने हुन्छ।

सौरमण्डल, अर्थात् ब्रह्माण्डभित्र सिर्जना भगवान् ब्रह्माले, पालन भगवान् विष्णुले र विनाश भगवान् शंकरले गर्नुहुन्छ। तीन देवता — ब्रह्मा, विष्णु र शंकर — सधैं परम शक्ति, अर्थात् आदि शक्तिको निर्देशनमा चल्नुहुन्छ। आदि शक्ति तीन देवताकी माता हुनुहुन्छ।

सौरमण्डलको उत्पत्ति

ब्रह्माण्डका सिर्जनहार आदि शिवले सत्यम् शिवम् सुन्दरम्, अर्थात् सत्य, कल्याण र सुन्दरताको सारसहित सौरमण्डल सिर्जना गर्नुहुन्छ। आदि शिवले आदि शक्तिलाई सिर्जना

गर्नुहुन्छ। आदि शिव र आदि शक्ति दुवैको सिर्जना निर्गुण निराकारबाट हुन्छ, जुन परम ईश्वर, अर्थात् परब्रह्म परमेश्वरको गुण र आकार नभएको अवस्था हो।

जब परम ईश्वरले "म एकबाट अनेक बनूँ, म सौरमण्डल सिर्जना गरूँ" भनेर सोच्नुहुन्छ, तब उहाँ निराकार अवस्थाबाट आदि शिवका रूपमा प्रकट हुनुहुन्छ। आदि शिवले आदि शक्तिलाई सिर्जना गर्नुहुन्छ, र दुवै मिलेर विष्णुलाई सिर्जना गर्नुहुन्छ। विष्णुको नाभिबाट भगवान् ब्रह्मा निस्कनुहुन्छ। भगवान् ब्रह्माबाट सात परम पुरुष जन्मनुहुन्छ। त्यसपछि यी सात परम पुरुषले सात लोक सिर्जना गर्नुहुन्छ, जुन पृथ्वीको तहभन्दा पर छन् भन्ने मानिन्छ।

परम पुरुषदेखि मानिससम्म

यी लोकभित्र धेरै परम पुरुषहरू सिर्जना हुन्छन्। हरेक परम पुरुषले आफूभित्रबाट सबैभन्दा पहिलेको अव्यक्त पदार्थ, अर्थात् परम प्रकृति, प्रकट गर्छ। यी परम पुरुषहरूले धेरै सिर्जना गर्दै जाँदा तिनीहरूको ऊर्जा निकै घट्न थाल्छ।

समय बित्दै जाँदा, सुरुमा परम तत्त्व, अर्थात् परम आकाश, परम वायु र परम अग्निबाट बनेको तिनीहरूको शरीर बिस्तारै परम तत्त्वबाट साधारण तत्त्वमा बदलिन्छ। यसै क्रममा तिनीहरू परम पुरुषबाट देवतामा बदलिन्छन्।

देवताहरूले धेरै सिर्जना गर्दै जाँदा तिनीहरू बिस्तारै तल झर्दै र बिग्रिँदै जान्छन्, र अन्त्यमा मानिसमा बदलिन्छन्। तीन तत्त्वबाट बनेका यी मानिसहरूलाई त्यसमाथि जल तत्त्व र पृथ्वी तत्त्व, अर्थात् माटो तत्त्वले ढाक्छ, र यसरी पाँच तत्त्वको मानव शरीर बन्छ। भगवान् ब्रह्माले पृथ्वी सिर्जना गर्नुहुन्छ, र भगवान् विष्णुले सूर्य नारायण देवताका रूपमा सूर्य सिर्जना गर्नुहुन्छ।

> **"ईश्वरले कसैलाई सोझै देवता बनाउनुभएको होइन, न त मानिसलाई नै सोझै सिर्जना गर्नुभयो। हरेक आत्मा आफ्नै स्वतन्त्र इच्छाले, आफ्नै संकल्प शक्तिले परम पुरुषको अवस्थाबाट मानिसको अवस्थामा बदलिन्छ।"**
>
> — बापूजी

अध्याय

५

पहिल्यै तय भएको समयतालिका

ज्ञान दिन महान् ऋषिहरू ब्रह्मर्षि, महर्षि र राजर्षिका रूपमा प्रकट हुन्छन्।

यो सौरमण्डल भगवान् ब्रह्माको अवधिभित्र चल्छ, जुन ब्रह्माको समयका सय वर्ष लामो हुन्छ। यो समय पनि परमात्मा, अर्थात् परम ईश्वरको इच्छाबिना रहन सक्दैन। समय नै परम ईश्वरले सिर्जना गर्नुभएको हो।

तर जुन आत्माहरू र परम पुरुषहरू उत्पन्न भए, तिनीहरूलाई ईश्वरले सोझै देवता बनाउनुभएको होइन, न त तिनीहरूलाई मानिस बन्न बाध्य पारियो। हरेक आत्मा आफ्नै स्वतन्त्र इच्छाले परम पुरुषको अवस्थाबाट तीन तत्त्वमा, र तीन तत्त्वबाट मानिसको रूपमा बदलिन्छ। आफ्नै संकल्प शक्तिले नै आत्माहरू सिर्जनाको प्रक्रियामा लाग्छन्।

तल्ला लोकमा पतन

समय बित्दै जाँदा मानिसहरू ठूला विकारहरू, अर्थात् काम, क्रोध, लोभ, मोह र अहंकारमा फस्छन्। जब मानिसहरू भौतिक इच्छाहरूको जालमा पर्छन्, तब तिनीहरू असुरी स्वभावका भएर असुर बन्छन्। यसरी पाताल लोकका सात तल्ला लोक सिर्जना भए:

अतल, वितल, सुतल, तलातल, महातल, रसातल र पाताल। बिस्तारै मानिसहरू यी तल्ला लोकमा झर्छन्।

ऋषिहरूको भूमिका

ज्ञान दिन महान् ऋषिहरू ब्रह्मर्षि, महर्षि र राजर्षिका रूपमा प्रकट हुन्छन्। ब्रह्मर्षिहरूले ब्रह्म ज्ञान दिन्छन् — त्यो परम ज्ञान, जसले ब्रह्माण्डीय व्यवस्था (सौरमण्डल) को उत्पत्ति र त्यो कसरी अगाडि बढ्छ भन्ने कुरा बुझाउँछ। आत्माहरू आफ्नो यात्रामा सौरमण्डलभन्दा बाहिरबाट — अरू आकाशगंगा, युनिभर्स र त्योभन्दा पनि ठूला ब्रह्माण्डीय लोकबाट — यहाँ आइपुग्छन् भनिन्छ।

ब्रह्म ज्ञान पाएर तिनीहरू अनुभूति पाएका आत्मा, अर्थात् ब्रह्मज्ञानी बन्छन्। तिनीहरूले सौरमण्डलको सुरु र बीच पूरै बुझ्छन्। सौरमण्डलको समय पूरा हुनुअघि अनुभूति पाएका यी आत्माहरू यो ब्रह्माण्ड छोडेर अरू आकाशगंगा, अर्थात् महाब्रह्माण्डमा — मिल्की वे वा आकाशगंगामा — जान्छन्। तिनीहरू सौरमण्डललाई त्यसको प्रलय हुनुअघि छोड्छन्।

अध्याय

६

प्रलयहरूको चक्र

सृष्टि आफ्नै पहिल्यै तय भएका नियमअनुसार चल्छ ।

जब सौरमण्डलको विनाशको बेला आउँछ, प्रलयहरूको चक्र चरण–चरण गरेर अघि बढ्छ। जब चार युग — सत्ययुग, त्रेतायुग, द्वापरयुग र कलियुग — सकिन्छन्, तब आंशिक प्रलय, अर्थात् अर्ध प्रलय हुन्छ। यो आंशिक प्रलय समयसँगै बारम्बार हुन्छ।

यस्ता धेरै चक्रपछि पृथ्वीमा पूरा प्रलय हुन्छ। मनु र शतरूपाको समय सकिन्छ। मनु मानवजातिका मूल पिता, अर्थात् पहिलो पुरुष हुनुहुन्छ, र शतरूपा सृष्टिकी माता, अर्थात् पहिली नारी हुनुहुन्छ। मानवजाति पूरै मेटिन्छ। जल प्रलय, अर्थात् बाढीले हुने प्रलयले गर्दा पृथ्वी पानीमा डुब्छ, र कुनै पनि मानिस जीवित रहँदैन।

१४ मन्वन्तरपछि कल्प प्रलय हुन्छ। कल्प प्रलय भगवान् विष्णुले गर्नुहुन्छ: १२ सूर्यबराबरको अत्यन्त ठूलो तापसहित उहाँ सूर्यभित्र प्रवेश गर्नुहुन्छ र त्यसको ताप र आगो बढाउनुहुन्छ, जसले सबै कुरा जलाउँछ। सबै लोक — भूलोक, अर्थात् पृथ्वी; भुवर्लोक; र स्वर्गलोक — अग्नि तत्त्वको अत्यन्त ठूलो तापको ऊर्जाले विलीन हुन्छन्।

ब्रह्माण्डीय समयतालिका

कलियुग ४ लाख ३२ हजार वर्ष रहन्छ। त्यसको दोब्बर द्वापरयुगको अवधि हो। त्यसको तीन गुणा त्रेतायुगको अवधि हो। त्यसको चार गुणा सत्ययुगको अवधि हो। चार युग, अर्थात् चतुर्युगको जम्मा अवधि ४३ लाख २० हजार वर्ष हो।

भगवान् ब्रह्माको समयतालिकामा, ब्रह्मापुरीमा भगवान् ब्रह्माको एक दिनले एउटा कल्प प्रलय ल्याउँछ। भगवान् ब्रह्माको आयु सय वर्षको हुन्छ, र यही सौरमण्डल, अर्थात् ब्रह्माण्डको आयु हो। यो सबै आफैं पहिल्यै तय भएको छ।

निर्गुण निराकार शिव, अर्थात् गुण र आकार नभएको परम ईश्वरले यो सबै चलाउनुहुन्छ — तर आफैं चल्ने तरिकाले। सृष्टि आफ्नै पहिल्यै तय भएका नियमअनुसार चल्छ। भक्ति मार्गका भक्तहरूले पनि संसारलाई बनिबनाउ, पहिल्यै सिर्जना गरिएको, र सिर्जना र विनाशको चक्रमा चल्ने भनेर बताउँछन्।

सबैभन्दा ठूलो प्रलय

अर्ध प्रलयको चक्र धेरै पटक चलेपछि महाकल्प प्रलय, अर्थात् ठूलो प्रलय हुन्छ। त्यस बेला निराकार शिव सूर्यभित्र प्रवेश गर्नुहुन्छ, समयको अग्नि, अर्थात् काल अग्नि उत्पन्न गर्नुहुन्छ, र पूरै सौरमण्डललाई जलाएर खरानी बनाउनुहुन्छ। यसरी महाशिव महाकालमा बदलिनुहुन्छ र अनगिन्ती सौरमण्डललाई आफ्नो रोम–रोममा समेट्नुहुन्छ। महाकाल प्रलय यसरी हुन्छ।

अध्याय

७

ईश्वर किन तानाशाह हुनुहुन्न

जब सबै कुरा तय भएको समयतालिकाअनुसार चल्छ, तब त्यसलाई तानाशाही मानिँदैन।

के यो सबै ईश्वरले गराउनुहुन्छ? के अर्ध प्रलय, प्रलय, कल्प प्रलय र महाकल्प प्रलय सबै ईश्वरको कारणले हुन्छन्? हो — सबै कुरा गराउने ईश्वर नै हुनुहुन्छ। यदि उहाँले सबै कुरा उहाँको इच्छाअनुसार गराउनुहुन्छ भने, के उहाँलाई तानाशाह भनिँदैन?

तर ध्यान दिएर हेर्नुहोस् — उहाँ तानाशाह हुनुहुन्न। सौरमण्डलको एक–एक कुरा निश्चित समयतालिकाअनुसार चल्छ। जसरी मानिसहरू आफ्नो दैनिक दिनचर्या र कामअनुसार चल्छन्, र तिनीहरूको कर्मको आफ्नै सिद्धान्त हुन्छ, त्यसरी नै ज्ञानको खोजमा पनि हरेक आत्मा आफ्नै इच्छाले परमधामसम्म माथि जान सक्छ।

यो सौरमण्डलमा, यो पृथ्वीमा, यो मृत्युलोकमा बसिरहनुपर्ने, वा जन्म–मृत्युको चक्रमा घुमिरहनुपर्ने कुनै बाध्यता छैन। हरेक मानव आत्मा आफ्नै स्वतन्त्र इच्छाले परमधामसम्म माथि जान सक्छ।

> "ईश्वर तानाशाह हुनुहुन्न। सौरमण्डलको एक–एक कुरा निश्चित समयतालिकाअनुसार चल्छ। निर्गुण निराकार शिवभित्र पनि एउटा रेकर्डिङ छ — उहाँलाई सिर्जना गर्न र नष्ट गर्न मात्र आउँछ। यो सबै पहिल्यै तय भएको छ।"
>
> — बापूजी

निराकारभित्रको रेकर्डिङ

निर्गुण निराकार शिवभित्र पनि एउटा रेकर्डिङ छ। यो रेकर्डिङमा ब्रह्माण्डको सिर्जना र विनाशको तरिका छ। उहाँलाई सिर्जना गर्न र नष्ट गर्न मात्र आउँछ — अरू केही होइन। सिर्जना र विनाश बारम्बार हुन्छ। उहाँ सौरमण्डलहरू सिर्जना गर्नुहुन्छ र तिनलाई नष्ट गर्नुहुन्छ, सिर्जना गर्नुहुन्छ र नष्ट गर्नुहुन्छ।

त्यसैले शास्त्रहरूले भन्छन् कि हरेक क्षण एउटा ब्रह्माण्ड सिर्जना हुन्छ र नष्ट हुन्छ। महाशिवका लागि, उहाँको समयको एक क्षण ब्रह्माको समयका सय वर्षबराबर हुन्छ। महाशिवको समयको एक सेकेन्डमा अनगिन्ती ब्रह्माण्ड सिर्जना हुँदै र नष्ट हुँदै छन्। यो सबै पहिल्यै तय भएको छ। यो रेकर्ड भएको छ।

त्यसैले यसलाई तानाशाही भन्न सकिँदैन। जब सबै कुरा तय भएको समयतालिकाअनुसार चल्छ, तब त्यसलाई तानाशाही मानिँदैन।

अध्याय

८

मानिसको स्वतन्त्रता र हस्तक्षेप नगर्नुहुने ईश्वर

भक्ति र ज्ञान दुवै पवित्र मार्ग हुन् — हरेकले एउटै परम सत्यको फरक पक्षलाई उज्यालो पार्छ ।

ईश्वरले मानवजातिलाई जबरजस्ती नष्ट गर्नुहुन्न। मानिसहरू स्वतन्त्र छन्। तिनीहरू कसैको अधीनमा छैनन्। तिनीहरूको आफ्नै स्वतन्त्र इच्छा छ। ईश्वर मानिसको काम वा कर्ममा हस्तक्षेप गर्नुहुन्न। उहाँ आफैं पृथ्वीमा आँधी ल्याउनुहुन्न, न त सोझै हस्तक्षेप नै गर्नुहुन्छ। सबै कुरा तय भएको समयतालिकाअनुसार हुन्छ। पहिल्यै तय भएको समय आएपछि ब्रह्मा, विष्णु र शंकरले आ–आफ्नो कर्तव्य पूरा गर्नुहुन्छ।

ज्ञानीहरू, अर्थात् ब्रह्मज्ञानीहरूलाई सबै कुरा पहिल्यै थाहा हुन्छ। त्यसैले तिनीहरूलाई ब्रह्मज्ञानी भनिन्छ। जब सौरमण्डलको विनाश हुन लाग्छ, ब्रह्मज्ञानीहरू छोडेर जान्छन्। तिनीहरू आकाशगंगा बाहिर गएर अर्को युनिभर्समा पुग्छन्। जब त्यो युनिभर्सको विनाशको बेला आउँछ, तिनीहरू महा युनिभर्समा माथि जान्छन्। जब महा युनिभर्स नष्ट हुन्छ, तिनीहरू महा–महा युनिभर्समा प्रवेश गर्छन्। त्यहाँबाट तिनीहरू मल्टिभर्समा जान्छन्। जब मल्टिभर्स नष्ट हुन्छ, तिनीहरू अर्को महा मल्टिभर्समा माथि जान्छन्।

दिव्य शक्तिका लोकहरू

मल्टिभर्सलाई १०० कला, अर्थात् दिव्य शक्तिका तहहरूको लोक मानिन्छ। युनिभर्स १६ देखि २० कलाको लोक हो। आकाशगंगा, अर्थात् महाब्रह्माण्ड ८ देखि १२ कलाको लोक हो। सौरमण्डल, अर्थात् ब्रह्माण्ड १ देखि ४ कलाको लोक हो।

महान् आत्माहरू — धेरै उच्च अनुभूति पाएका आत्माहरू, अर्थात् महाब्रह्माण्ड र त्यसको सुरु र बीचको ज्ञान भएका ब्रह्मर्षि र महा ब्रह्मर्षिहरू — ईश्वरलाई तानाशाह भन्दैनन्। जसले यो ज्ञानको अनुभूति गरेका छन्, तिनीहरूले ब्रह्माण्ड चल्ने तरिका गहिराइसँग बुझ्छन्। भक्ति र ज्ञान दुवै पवित्र मार्ग हुन् — हरेकले एउटै परम सत्यको फरक पक्षलाई उज्यालो पार्छ।

> "भक्ति पवित्र जग हो; ज्ञान त्यसमा फुलेको फूल हो। भक्तिले हृदय खोल्छ; ज्ञानले आँखा खोल्छ। दुवै धन्य मार्ग हुन्, जसले आत्मालाई घरतर्फ — परमात्मातर्फ — लैजान्छन्।"
>
> — बापूजी

अध्याय

६

ज्ञान मार्ग — मुक्तिको बाटो

हरेकले आफ्नो प्रयास आफैं गर्नुपर्छ — पुरुषार्थ।

धेरै साधकहरूले प्राकृतिक घटनाहरूलाई ईश्वरको सोझो इच्छा भनेर बताउँछन् — उहाँले नै पानी पार्नुहुन्छ, वा उहाँको आदेशले बाढी आउँछ भनेर। ज्ञान मार्गबाट अझ गहिरो दृष्टिकोण पाइन्छ: सबै कुरा पहिल्यै तय भएको ब्रह्माण्डीय व्यवस्थाअनुसार अघि बढ्छ। भगवान् ब्रह्मा, विष्णु र शंकरले आ–आफ्नो तय भएको भूमिकाअनुसार आफ्नो काम गरिरहनुहुन्छ। महादेव, अर्थात् महान् शिव पनि तय भएको समयतालिकाअनुसार सिर्जना र विनाशको चक्रको रेखदेख गर्नुहुन्छ।

परमात्मा परमधाममा रहनुहुन्छ। उहाँ कर्मभन्दा पर, अर्थात् कर्मातीत, र कर्मका सबै चक्रबाट अलग रहनुहुन्छ। पृथ्वीमा बस्नेहरू, अर्थात् मानिसहरू आफ्नो कर्मको बन्धनमा बाँधिएका हुन्छन् र जन्म–मृत्युको चक्रमा फसिरहन्छन्।

ज्ञान पाउनेहरू माथिल्ला लोकतिर उठ्छन्। पृथ्वी, अर्थात् भूलोकबाट तिनीहरू भुवर्लोक, स्वर्गलोक, महर्लोक, जनलोक, तपलोक, सत्यलोक र त्यसपछि महा सत्यलोकसम्म माथि जान्छन्। आखिरमा तिनीहरू ब्रह्मापुरी, विष्णुपुरी, शिवपुरी र अन्त्यमा परमधाममा पुग्छन्। आत्माहरू आफ्नो ज्ञानको स्तरअनुसार माथि जान्छन्।

भगवद्गीता (अध्याय ७, श्लोक १७) मा झल्किएझैं, सबै सच्चा साधकमध्ये ज्ञानी ईश्वरलाई सबैभन्दा प्यारो हुन्छ भनेर वर्णन गरिएको छ।

कर्म बन्धनबाट मुक्त हुनु

हरेकले आफ्नो प्रयास आफैं गर्नुपर्छ — पुरुषार्थ। ज्ञानको शक्ति (ज्ञान योग) र ध्यानको बल (योग बल) प्रयोग गरेर नकारात्मक कर्म (विकर्म) विलीन गर्न सकिन्छ। जब आत्मा दिव्य शक्ति लिन परमात्मासँग जोडिन्छ, तब त्यो साँच्चै शक्तिशाली बन्छ।

जब आत्मा शक्तिशाली बन्छ, तब सूक्ष्म शरीर, कारण शरीर र महाकारण शरीर चार्ज हुन्छन्, र नकारात्मक कर्म नष्ट हुन्छन्। कारण शरीरमा सबै कुरा रेकर्ड हुन्छ — सबै कर्मको हिसाब। योगको शक्तिले यी रेकर्ड मेटिन्छन्।

त्यसपछि आत्मा अलौकिक बन्छ — कर्मभन्दा पर, अर्थात् कर्मातीत; भावनाभन्दा पर, अर्थात् भावातीत; र गुणभन्दा पर, अर्थात् गुणातीत। आत्मा परमधाममा माथि जान्छ। परमधाम नै अमरलोक हो, जसलाई ब्रह्मलोक पनि भनिन्छ। त्यहाँ निर्गुण निराकार ब्रह्म रहनुहुन्छ।

ब्रह्मापुरी फरक हो — त्यहाँ भगवान् ब्रह्मा बस्नुहुन्छ। ब्रह्मलोकले परमधामलाई जनाउँछ, जहाँ निर्गुण निराकार रहनुहुन्छ। जब आत्मा निराकार बन्छ, जब त्यो कर्म, भावना र गुणभन्दा पर जान्छ, तब त्यो परमधाममा माथि जान्छ।

> "खुला हृदयले ज्ञानलाई अँगाल्नुहोस्। आत्मालाई साँच्चै बुझाइको तिर्खा हुन्छ। साँचो ज्ञानबिना आत्मा मायाभित्र भौंतारिन्छ। ज्ञान मार्गमा हिँड्नुहोस्, ब्रह्मज्ञानी बन्नुहोस्, अनि स्पष्टता उदाउनेछ।"
>
> — बापूजी

शब्दावली

१. **आदि शक्ति** (Adishakti)

सबैभन्दा पहिलेको परम शक्ति; तीन देवता — ब्रह्मा, विष्णु र शंकरकी माता।

२. **आदि शिव** (Adishiva)

सबैभन्दा पहिलेका शिव; सौरमण्डल, अर्थात् ब्रह्माण्डका मूल सिर्जनहार।

३. **अहं ब्रह्मास्मि** (Aham Brahmasmi)

"म ब्रह्म हुँ" — निराकार ब्रह्मसँग आफू एउटै भएको परम अनुभूति।

४. **अमरलोक** (Amar Lok)

परमधामको अर्को नाम।

५. **अर्ध प्रलय** (Ardha Pralay)

आंशिक प्रलय; चार युगको हरेक चक्रको अन्त्यमा दोहोरिइरहने विनाश।

६. **असुर** (Asura)

विकार र भौतिक इच्छाका कारण मानिसको अवस्थाबाट तल झरेको आत्मा।

७. **आत्मा** (Atma)

चेतन आध्यात्मिक ऊर्जाको एउटा बिन्दु।

८. **भावातीत** (Bhavatit)

भावनाभन्दा परको अवस्था; अलौकिक अवस्था।

९. **भक्ति मार्ग** (Bhakti Marg)

पूजा र समर्पणमा केन्द्रित आध्यात्मिक तरिका।

१०. **ब्रह्मा** (Brahma)

सौरमण्डलभित्रका सिर्जनहार देवता; निराकार ब्रह्मभन्दा फरक।

११. **ब्रह्म ज्ञान** (Brahma Gyan)

दिव्य वा परम ज्ञान; पूरै सौरमण्डलको सुरु र बीच समेट्ने ज्ञान।

१२. **ब्रह्मज्ञानी** (Brahma Gyani)

पूरा ब्रह्म ज्ञान भएको, अनुभूति पाएको आत्मा।

१३. **ब्रह्मलोक** (Brahma Lok)

परमधाम, जहाँ निर्गुण निराकार ब्रह्म रहनुहुन्छ।

१४. **ब्रह्मापुरी** (Brahmapuri)

भगवान् ब्रह्मा बस्नुहुने लोक; ब्रह्मलोकभन्दा फरक।

१५. **ब्रह्मर्षि** (Brahmarishi)

सौरमण्डलबाहिरबाट ब्रह्म ज्ञान दिने परम ऋषि।

१६. **ब्रह्माण्ड** (Bramand)

सौरमण्डल; भगवान् ब्रह्माको समयतालिकाअनुसार सिर्जना भएको र चल्ने ब्रह्माण्डीय बनावट।

१७. **चतुर्युग** (Chaturyuga)

चार युगको चक्र; जम्मा ४३ लाख २० हजार वर्ष।

१८. **देवता** (Devata)

तीन तत्त्वले बनेको दिव्य जीव।

१९. **देवासुर संग्राम** (Devasura Sangram)

देवता र असुरबीच बारम्बार हुने युद्ध।

२०. **द्वापरयुग** (Dwapar Yuga)

काँसको युग वा दुई सद्गुणको युग; चार ब्रह्माण्डीय युगमध्ये तेस्रो।

२१. **गुणातीत** (Gunatit)

प्रकृतिका तीन गुणभन्दा परको अवस्था; अलौकिक।

२२. **ज्ञान मार्ग** (Gyan Marg)

साँचो बुझाइ र अनुभूतिमा आधारित आध्यात्मिक तरिका।

२३. **जल प्रलय** (Jal Pralay)

बाढीले हुने प्रलय; एउटा मन्वन्तरको चक्रको अन्त्यमा पृथ्वी पानीमा डुब्नु।

२४. **कला** (Kala)

दिव्य शक्तिको एउटा तह; फरक–फरक ब्रह्माण्डीय लोकमा ऊर्जाको स्तर बताउन प्रयोग गरिन्छ।

२५. **काल अग्नि** (Kal Agni)

समयको अग्नि; सबैभन्दा ठूलो प्रलयका बेला पैदा हुने ब्रह्माण्डीय अग्नि।

२६. **काल प्रलय** (Kal Pralay)

समयको प्रलय; १४ मन्वन्तरपछि, ब्रह्माको एक दिनको अन्त्यमा हुने विनाश।

२७. **कलियुग** (Kali Yuga)

फलामको युग वा कलहको युग; चार ब्रह्माण्डीय युगमध्ये चौथो र सबैभन्दा बिग्रिएको।

२८. **कारण शरीर** (Karan Sharir)

सबै कर्मको रेकर्ड राखिने सूक्ष्म शरीर।

२९. **कर्म बन्धन** (Karma Bandhan)

कर्म र त्यसको परिणामको चक्रमा आत्मा अल्झिनु।

३०. **कर्मातीत** (Karmatit)

कर्मभन्दा परको अवस्था; कर्म र त्यसको परिणामभन्दा माथि उठ्नु।

३१. **महाब्रह्माण्ड** (Maha Bramand)

सौरमण्डलभन्दा ठूलो ब्रह्माण्डीय बनावट; यसलाई आकाशगंगा भनिन्छ।

३२. **महाकारण शरीर** (Maha Karan Sharir)

आत्माको सूक्ष्म बनावटको अझ गहिरो तह।

३३. **महाकाल प्रलय** (Mahakal Pralay)

सबैभन्दा ठूलो प्रलय; अनगिन्ती सौरमण्डल र आकाशगंगाको विनाश।

३४. **महाकल्प प्रलय** (Mahakalpa Pralay)

ठूलो प्रलय; धेरै आंशिक चक्रपछि पूरै सौरमण्डलको विनाश।

३५. **मनु** (Manu)

मानवजातिका मूल पिता; कुनै एउटा ब्रह्माण्डीय चक्रका पहिलो पुरुष।

३६. **मन्वन्तर** (Manvantara)

एक मनुको समय; भगवान् ब्रह्माको दिनभित्रको एउटा ब्रह्माण्डीय अवधि।

३७. **माया** (Maya)

भ्रम; आत्माहरूलाई भौतिक अस्तित्वमा फसाइराख्ने ब्रह्माण्डीय शक्ति।

३८. **मोक्ष** (Moksha)

मुक्ति; भक्ति मार्गमा बुझिएअनुसार, जन्म–मृत्युको चक्रबाट छुटकारा।

३९. **निर्गुण निराकार** (Nirgun Nirakar)

परम ईश्वरको गुण र आकार नभएको अवस्था।

४०. **परब्रह्म परमेश्वर** (Parabrahma Parameswar)

परम ईश्वर; परम निराकार दिव्य सत्य।

४१. **परमधाम** (Param Dham)

सबै सृष्टिभन्दा परको लोक, जुन सबैभन्दा माथिल्लो र अमर छ।

४२. **परम पुरुष** (Param Purush)

भगवान् ब्रह्माबाट सिर्जना भएका सात मूल पुरुषमध्ये एक।

४३. **परम तत्त्व** (Param Tatva)

तल ओर्लनुअघि परम पुरुषहरूको मूल बनावट।

४४. **परमात्मा** (Paramatma)

आफ्नो सबैभन्दा माथिल्लो अलौकिक अवस्थामा रहनुहुने ईश्वर।

४५. **पाताल लोक** (Patal Lok)

तल झरेका आत्माहरू असुरका रूपमा बस्ने सात तल्ला लोक।

४६. **प्रलय** (Pralay)

पूरा प्रलय; पृथ्वीमा जीवनको पूरै विनाश।

४७. **पुरुषार्थ** (Purusharth)

आफ्नै प्रयास; मुक्तिका लागि चाहिने व्यक्तिगत आध्यात्मिक प्रयास।

४८. **रजस्** (Rajas)

आवेगको गुण; त्रेता र द्वापरयुगमा मुख्य रूपमा रहने ऊर्जा।

४९. **संकल्प शक्ति** (Sankalpa Shakti)

आत्माहरू जसको बलले प्रकट हुन्छन्, त्यो सिर्जना गर्ने शक्ति।

५०. **सत्त्व** (Satva)

शुद्धताको गुण; सत्ययुगमा मुख्य रूपमा रहने ऊर्जा।

५१. **सत्ययुग** (Satya Yuga)

सुनौलो युग वा सत्यको युग; चार ब्रह्माण्डीय युगमध्ये पहिलो र सबैभन्दा शुद्ध।

५२. **सत्यम् शिवम् सुन्दरम्** (Satyam Shivam Sundaram)

सत्य, कल्याण र सुन्दरता; दिव्य सृष्टिको सार।

५३. **शंकर** (Shankar)

विनाशका देवता; तीन ब्रह्माण्डीय देवतामध्ये तेस्रो।

५४. **शतरूपा** (Shatrupa)

सृष्टिकी माता; कुनै एउटा ब्रह्माण्डीय चक्रकी पहिली नारी।

५५. **सूक्ष्म शरीर** (Sukshma Sharir)

आत्माको बनावटका तहहरूमध्ये एक।

५६. **तमस्** (Tamas)

अज्ञान र जडताको गुण; कलियुगमा मुख्य रूपमा रहने ऊर्जा।

५७. **त्रेतायुग** (Treta Yuga)

चाँदीको युग वा तीन सद्गुणको युग; चार ब्रह्माण्डीय युगमध्ये दोस्रो।

५८. **विकर्म** (Vikarma)

नकारात्मक वा पाप कर्म; आत्माले जम्मा गरेको कर्मको ऋण।

५९. **विष्णु** (Vishnu)

पालनका देवता; तीन ब्रह्माण्डीय देवतामध्ये दोस्रो।

६०. **योग बल** (Yog Bal)

ध्यानको शक्ति; आत्मालाई परमात्मासँग जोडेर पाइने आध्यात्मिक बल।

आगामी चलचित्र

PARAMSHANTI: ANTIM PARAM SATYA

परमशान्ति — अन्तिम परम सत्य

बापूजी दशरथभाई पटेलबारेको एक आध्यात्मिक चलचित्र

प्रस्तुतकर्ता: विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

आध्यात्मिक चलचित्र आउँदैछ

2026

Soon... THE WORLD WILL KNOW

बापूजी दशरथभाई पटेलको दिव्य जीवन, यात्रा र परम सत्यको अनुभूतिमा आधारित एउटा आगामी आध्यात्मिक जीवनी चलचित्र। यस चलचित्रले बापूजीको असाधारण बाटो पछ्याउँछ — मानवजातिको दुःखबारे ईश्वरलाई प्रश्न गर्ने एक युवा आत्मादेखि परम शान्तिको सबैभन्दा ठूलो आध्यात्मिक अनुभूतिसम्म — अन्तिम परम सत्य: अन्तिम, सबैभन्दा ठूलो सत्य।

COMING SOON....

हामीसँग जोडिनुहोस्

बापूजी र परमशान्ति परिवारसँग यो यात्रा जारी राख्नुहोस्। दैनिक लाइभ सत्र, निर्देशनसहित गराइने ध्यान र बापूजीका भिडियो शिक्षाहरू — निःशुल्क र सबैका लागि खुला।

इमेल

anant@paramshanti.org
ankur@paramshanti.org

वेबसाइट

www.paramshanti.org
www.paramshantiblogs.org

युट्युब च्यानल

youtube.com/@BapujiDashrathbhaiPatel
youtube.com/@maakadivyasandesh7661
youtube.com/@spiritualpodcastwithanant
youtube.com/@paramshantimeditation

फेसबुक

facebook.com/discoveryofnewworldcom
facebook.com/bapujidashrathbhaipatel

इन्स्टाग्राम

instagram.com/bapujidashrathbhaipatel
instagram.com/spiritualpodcastwithanant
instagram.com/paramshanti.motivation

X (ट्विटर)

x.com/bapujiofficial
x.com/sakshipatel85
x.com/anant982511

व्हाट्सएप च्यानल

व्हाट्सएप च्यानल १
https://whatsapp.com/channel/0029VaGpKERBvvsfluYm0R1a
व्हाट्सएप च्यानल २
https://whatsapp.com/channel/0029VaI3s52KwqSPsa4x1k1T

सबै प्रमुख प्लेटफर्ममा उपलब्ध

यो पुस्तक र बापूजी दशरथभाई पटेलका अरू शीर्षकहरू सबै प्रमुख अनलाइन इ–बुक प्लेटफर्म र पुस्तक पसलमा उपलब्ध छन्। पूरा पुस्तकालय र निःशुल्क डाउनलोडका लागि www.paramshantiblogs.org हेर्नुहोस्।

गुगल प्ले स्टोरमा चाँडै आउँदै

हाम्रा परमशान्ति एपहरू चाँडै गुगल प्ले स्टोरमा उपलब्ध हुनेछन्। पर्खनुहोस्।

ठेगाना

Vishwa Parivartak Ishwariya Vidhyalay
c/o Paramshanti Bhawan, Chenpur
Near Chenpur Bus Stand, New Ranip Road
Ahmedabad, Gujarat – 382470, India

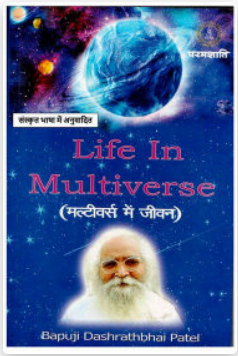
विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

www.paramshanti.org

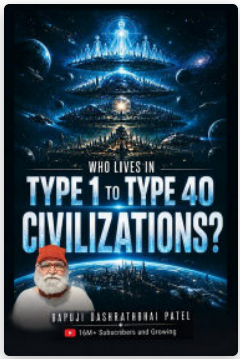
परमशान्ति पुस्तक पुस्तकालय

बापूजी दशरथभाई पटेलका अरू पुस्तकहरू

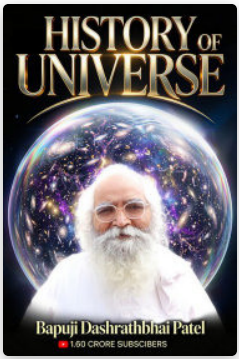
तलका पुस्तकहरू बापूजी दशरथभाई पटेलका दिव्य शिक्षाहरू र बेहद ज्ञानमा आधारित बढ्दै गइरहेको एक आध्यात्मिक ज्ञान शृंखलाको भाग हुन्। हरेक इ–बुक निःशुल्क उपलब्ध छ। Google Play Books, Amazon Kindle र प्रमुख विश्वव्यापी डिजिटल प्लेटफर्ममा उपलब्ध।

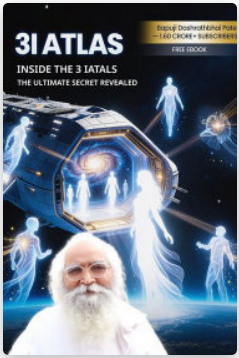
Life in Multiverse

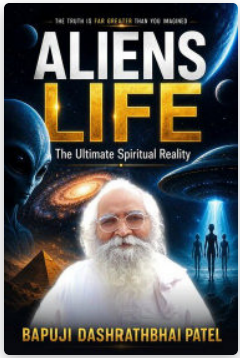
Type 1 to Type 40 Civilizations

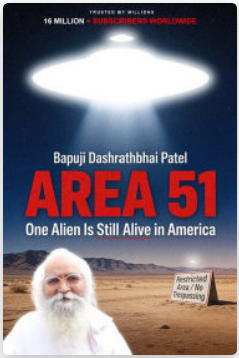
History of Universe

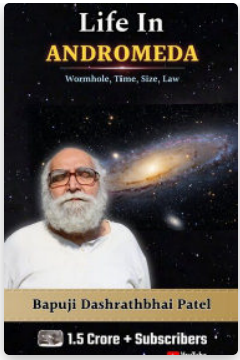
3i Atlas

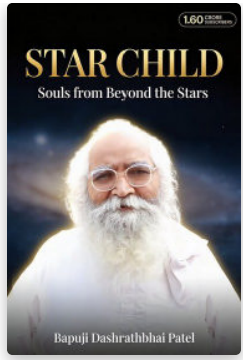
Aliens Life

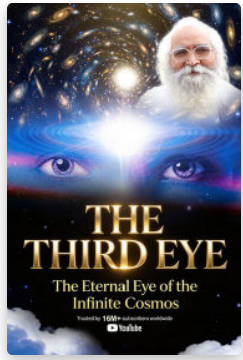
Area 51

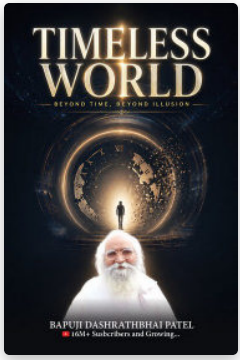
Life in Andromeda

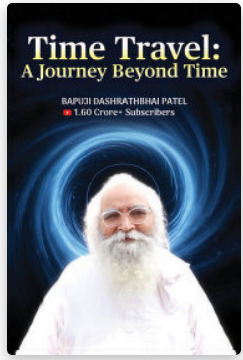
Star Child

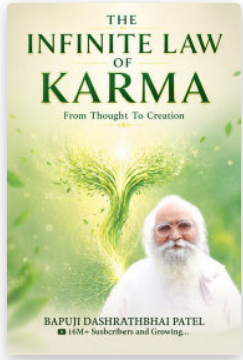
The Third Eye

Timeless World

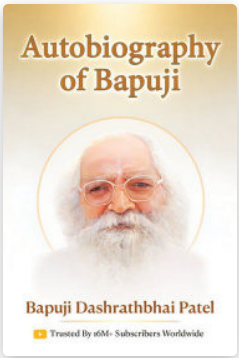

Time Travel

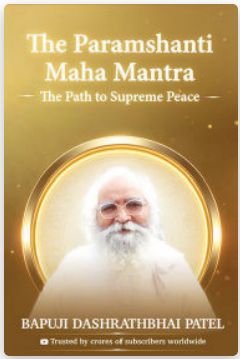

The Infinite Law of Karma

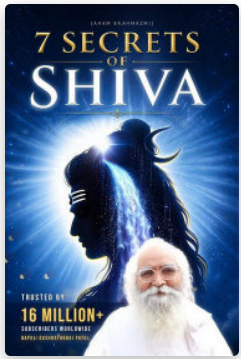
शृंखलाका थप पुस्तकहरू

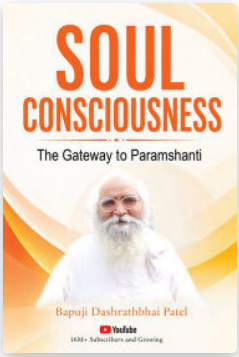
Autobiography of Bapuji

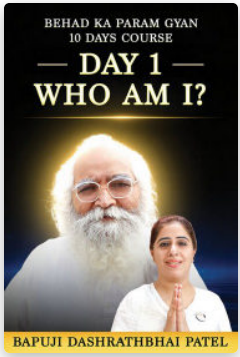
Paramshanti Maha Mantra

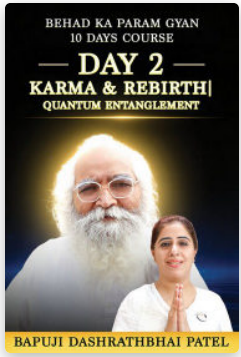
7 Secrets of Shiva

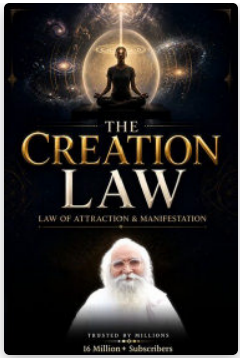
Soul Consciousness

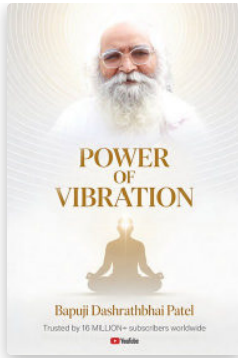
Day 1 — Who Am I?

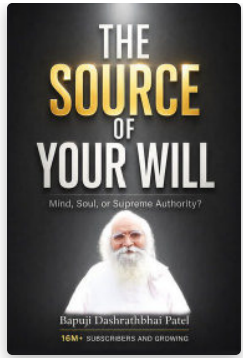
Day 2 — Karma & Rebirth

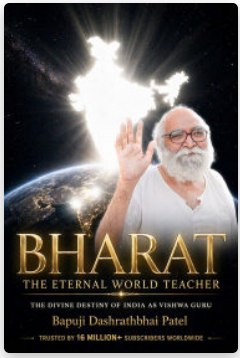
The Creation Law

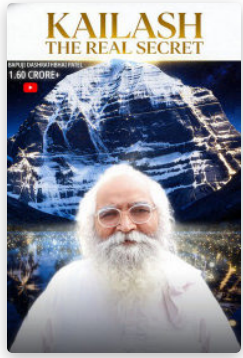
Power of Vibration

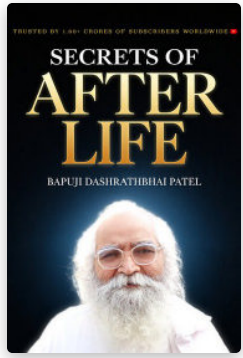
The Source of Your Will

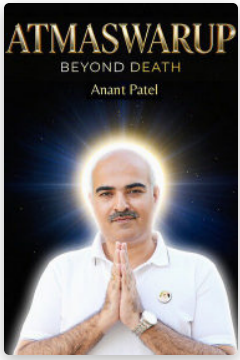
Bharat: World Teacher

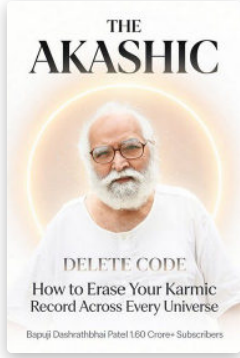
Kailash: The Real Secret

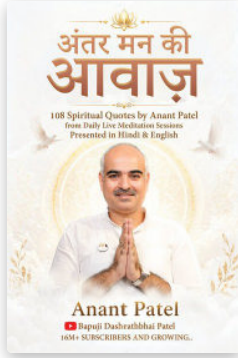
Secrets of After Life

Atmaswarup: Beyond Death

The Akashic Delete Code

Antar Man Ki Awaaz

परमशान्ति पुस्तक शृंखला

आफ्नो आध्यात्मिक यात्रा जारी राख्नुहोस्

1. The Infinite Law of Karma: From Thought to Creation
2. Who Lives in Type 1 to Type 40 Civilizations?
3. Life in the Multiverse
4. Soul Consciousness
5. 7 Secrets of Shiva
6. Timeless Word
7. The Paramshanti Maha Mantra
8. Life After Death
9. Aura
10. Quantum Entanglement
11. Atmaswarup: Beyond Death
12. Soul Healing
13. Life in Andromeda
14. Inside the 3i Atlas
15. AI Stealing Soul Power
16. Power of Vibration
17. Inside the Sun Secrets
18. Area 51
19. History of the Universe
20. Decoding DNA: The Soul's Blueprint Beyond Biology
21. Self-Realization vs God's Realization
22. The Third Eye: Soul Supreme Cosmic Vision
23. Mantra Siddhi
24. Kundalini Jagran
25. Brahm Gyan
26. Superhuman Powers
27. Anant Koti Brahmandon Ka Mahakal Pralay (अनंत कोटि ब्रह्मांडों का महाकाल प्रलय)
28. Supreme Knowledge of the Infinite
29. Death Is No More

30. Star Child
31. Time Travel
32. Today's Mahabharata
33. The Akashic Delete Code
34. Unmasking Superhuman Powers
35. Kailash: The Real Secret
36. The Ultimate Vibration
37. The Biggest Secret of Afterlife
38. Bharat: The Eternal World Teacher
39. Three Bodies: Physical, Subtle, Causal
40. The Source of Your Will: Free Will vs God's Will
41. Timeless World: Beyond Time, Beyond Illusion
42. Autobiography of Bapuji (English & Hindi)
43. Forgiveness: The Final Freedom
44. Behad Gyan Ke Moti — 108 Quotes by Bapuji
45. Antar Man Ki Awaaz — 108 Quotes by Anant Patel
46. Antar Man Ka Prakash — 108 Quotes by Sakshi Patel
47. Mahavatar Babaji and the Hidden Spiritual Army
48. Soul Consciousness: The Gateway to Paramshanti
49. Behad Gyan — Day 1: Who Am I?
50. Behad Gyan — Day 2: Karma & Rebirth
51. Behad Gyan — Day 3: Time and Dimensions
52. Behad Gyan — Day 4: Creation of Earth
53. Behad Gyan — Day 5: Galaxy Creation
54. Behad Gyan — Day 6: Universe and Multiverse
55. Behad Gyan — Day 7: Creation of Multiverse
56. Behad Gyan — Day 8: The Infinite Cosmic System
57. Behad Gyan — Day 9: Who is the Almighty Authority
58. Behad Gyan — Day 10: Soul Journey
59. The Creation Law: Law of Attraction & Manifestation
60. Aliens Life: The Ultimate Spiritual Reality
61. The Real Truth of Afterlife: Life After Death
62. Shiva & Black Hole: Mahadev and Black Hole Mystery

...र अरू धेरै, नियमित रूपमा नयाँ शीर्षक प्रकाशित हुँदै।

"ज्ञान दान महा दान"

ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो

— बापूजी दशरथभाई पटेल

अलमलले भरिएको संसारमा,
सत्य एक नै रहन्छ।

यो शक्तिशाली पुस्तकले यी कुराबारे शाश्वत ज्ञान खोल्छ:

- ईश्वरीय इच्छा र स्वतन्त्र इच्छा
- कर्म र भाग्य
- ब्रह्माण्डीय सृष्टिका चक्रहरू
- भित्री मुक्तिको मार्ग

बापूजी दशरथभाई पटेलको शिक्षामा आधारित
यो पुस्तकले सच्चा साधकहरूलाई
उच्च सत्य र आध्यात्मिक स्पष्टतातर्फ लैजान्छ।

सत्य शाश्वत छ। सत्य एक हो।

YouTube | विश्वभरका २ करोड+ सब्स्क्राइबरको भरोसा